ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра біології продуктивності тварин ім. академіка О.В. Квасницького

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
_____ Світлана УСЕНКО
«01» вересня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова навчальна дисципліна)

ГОДІВЛЯ ТВАРИН З ОСНОВАМИ КОРМОВИРОБНИЦТВА

освітньо-професійна програма Ветеринарна медицина

спеціальність 211 Ветеринарна медицина

галузь знань 21 Ветеринарна медицина

освітній ступінь магістр

факультет Технологій тваринництва та продовольства

Полтава
2023 – 2024 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни Годівля тварин з основами кормовиробництва для здобувачів вищої освіти
за освітньо-професійною програмою Ветеринарна медицина
спеціальності 211 Ветеринарна медицина
Мова викладання державна
Розробник: Мироненко О.І., доцент кафедри біології продуктивності тварин імені академіка О.В. Квасницького, кандидат сільськогосподарських наук, доцент

«01» вересня 2023 року (Олена МИРОНЕНКО)

Схвалено на засіданні кафедри біології продуктивності тварин імені академіка О.В. Квасницького
протокол від 01.09 2023 року № 1

Затверджено завідувачем кафедри
«01» вересня 2023 року (Світлана УСЕНКО)

Погоджено гарантом освітньої програми Ветеринарна медицина

«01» вересня 2023 року (Борис КИРИЧКО)

Схвалено головою Ради з якості вищої освіти
спеціальності «Ветеринарна медицина» (Надія ДМИТРЕНКО)

©ПДАУ 2023 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин –	90
Кількість кредитів –	3
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова
Рік навчання (курс)	1-й 211ВМ _мд_2023
Семестр	2
Лекції (годин)	18
Лабораторні (годин)	26
Самостійна робота (годин)	46
Вид підсумкового контролю	екзамен

2. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумови відсутні.

3. Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування теоретичних і практичних знань щодо оцінки поживності кормів і потреби тварин в поживних речовинах, характеристики кормів та кормових добавок і головне, нормування годівлі тварин різних видів і статево-вікових груп. Годівля тварин відноситься до першорозрядних наук у серії професійно-практичної підготовки, тому що вона вивчає головні етапи забезпечення здоров'я тварин.

Компетентності:

інтегральна:

ІК Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі ветеринарної медицини, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні:

- ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 13. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

фахові:

- ФК 21. Здатність визначати поживність кормів, норми годівлі тварин при різній продуктивності; складати повноцінні раціони, відбирати середню пробу кормів для аналізу та готувати корми для аналізу, оцінювати якість кормів..

Результати навчання:

- РН 4. Використовувати інформацію із вітчизняних та іноземних джерел для розроблення діагностичних, лікувальних і підприємницьких стратегій.

Методи навчання: МН 1. словесні методи; МН 3. практичні методи; МНСР 1. методи самостійної роботи вдома; МНІ 4. комп'ютерні і мультимедійні методи.

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Годівля як наука та роль годівлі тварин у вирішенні наукових і практичних проблем виробництва продуктів харчування. Польове та лучне кормовиробництво. (Поняття про годівлю сільськогосподарських тварин. Предмет і метод науки. Значення годівлі у життєдіяльності, забезпеченні нормального фізіологічного стану і продуктивності тварин. Вплив годівлі на організм тварин. Основи агрономії. Польове та лучне кормовиробництво)

Тема 2. Оцінка кормів за хімічним складом. (Елементний і валовий склад кормів. Хімічний склад кормів. Аналіз і біохімічний склад кормів. Фактори, що впливають на хімічний склад кормів і тіла тварини..)

Тема 3. Оцінка поживності кормів. Класифікація кормів. (Поняття про травлення та перетравність поживних речовин. Перетворення складних органічних речовин у травному каналі тварин. Методика фізіологічних досліджень із вивчення перетравності кормів. Протеїнове відношення. Фактори, що впливають на перетравність поживних речовин кормів.)

Тема 4. Нормована годівля як засіб регулювання живлення тварин. Годівля великої рогатої худоби. (Періоди виробничого використання корів, значення сухостійного періоду, потреба в поживних речовинах, корми та структура раціонів, режим і техніка годівлі. Потреба бугаїв-плідників у поживних речовинах залежно від інтенсивності їх використання, корми та раціони, режим і техніка годівлі. Розподіл молодняку за виробничим призначенням, плани росту, норми і схеми годівлі, значення годівлі у профілактиці захворювань. телят. Замінники незбираного молока. Типи і види відгодівлі великої рогатої худоби, методи контролю повноцінності годівлі.)

Тема 5. Особливості годівлі овець, коней. (Особливості травлення у овець. Потреба овець та кіз різних порід і статево-вікових груп у поживних речовинах. Вплив рівня і повноцінності годівлі на якість вовни. Корми та раціони, контроль повноцінності годівлі.

Обґрунтування потреби коней в поживних речовинах у зв'язку з особливостями обміну речовин і травлення. Вимоги до раціонів, режим і техніка годівлі. Контроль повноцінності годівлі коней. Хвороби, що спричиняються порушенням умов годівлі, їх профілактика.)

Тема 6. Особливості годівлі свиней. (Особливості годівлі свиней. Потреба кнурів-плідників і свиноматок у поживних речовинах залежно від фізіологічного стану. Корми та структура раціонів, режим, техніка, повноцінність годівлі. Особливості травлення і обміну речовин у поросят-сисунів, критичні періоди розвитку поросят. Потреба у поживних речовинах, профілактика незаразних захворювань у поросят. Корми та структура раціонів, режим і техніка годівлі. Типи відгодівлі свиней, потреба у поживних речовинах, вплив кормів на якість свинини, вимоги до раціонів, режим і техніка годівлі, контроль повноцінності годівлі свиней на відгодівлі.)

Тема 7. Особливості годівлі сільськогосподарської птиці. (Годівля курей. Годівля качок та гусей. Годівля індиків. Годівля молодняку сільськогосподарської птиці. Особливості травлення у птиці. Потреба молодняку та дорослого поголів'я птиці в енергії та поживних речовинах. Способи годівлі птиці. Годівля молодняку курей м'ясних кросів та курчат-бройлерів)

Тема 8. Годівля кролів і нутрій. (Годівля кролів (самців, самок, молодняку). Вимоги до раціонів, корми, способи та техніка годівлі. Біологічні особливості хутрових звірів, принципи нормування живлення. Потреба у поживних речовинах, корми, режим і техніка годівлі норок, лисиць, песців.)

Тема 9. Застосування годівлі для профілактики захворювань і лікування сільськогосподарських тварин. (Значення годівлі у профілактиці захворювань і лікуванні сільськогосподарських тварин. Основи профілактичної і лікувальної годівлі тварин. Протипаразитарний вплив годівлі тварин. Профілактика основних незаразних хвороб лактуючих жуйних методами корегування годівлі.)

5. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	1-й 211ВМ _мд_2023			
	усього	у тому числі		
		лек	лаб	сам
Тема 1. Годівля як наука та роль годівлі тварин у вирішенні наукових і практичних проблем виробництва продуктів харчування. Польове та лучне кормовиробництво.	10	2	4	4
Тема 2. Оцінка кормів за хімічним складом.	10	2	4	4
Тема 3. Оцінка поживності кормів. Класифікація кормів.	10	2	4	4
Тема 4. Нормована годівля як засіб регулювання живлення тварин. Годівля великої рогатої худоби.	10	2	4	4
Тема 5. Особливості годівлі овець, коней.	10	2	4	4
Тема 6. Особливості годівлі свиней.	10	2	2	6
Тема 7. Особливості годівлі сільськогосподарської птиці.	10	2	2	6
Тема 8. Годівля кролів і нутрій.	10	2	2	6
Тема 9. Застосування годівлі для профілактики захворювань і лікування сільськогосподарських тварин.	10	2		8
Усього годин	**90**	**18**	**26**	**46**
Екзамен	**27**			

6. Теми лабораторних занять

Назва теми	Кількість годин
	1-й 211ВМ_мд_2023
Тема 1. Годівля як наука та роль годівлі тварин у вирішенні наукових і практичних проблем виробництва продуктів харчування. Польове та лучне кормовиробництво.	4
Тема 2. Оцінка кормів за хімічним складом.	4
Тема 3. Оцінка поживності кормів. Класифікація кормів.	4
Тема 4. Нормована годівля як засіб регулювання живлення тварин. Годівля великої рогатої худоби.	4
Тема 5. Особливості годівлі овець, коней.	4
Тема 6. Особливості годівлі свиней.	2
Тема 7. Особливості годівлі сільськогосподарської птиці.	2
Тема 8. Годівля кролів і нутрій.	2
Разом	**26**

7. Теми самостійної робота

Назва теми	Кількість годин
	1-й 211ВМ_мд_2023
Тема 1. Годівля як наука та роль годівлі тварин у вирішенні наукових і практичних проблем виробництва продуктів харчування. Польове та лучне кормовиробництво.	4
Тема 2. Оцінка кормів за хімічним складом.	4
Тема 3. Оцінка поживності кормів. Класифікація кормів.	4
Тема 4. Нормована годівля як засіб регулювання живлення тварин. Годівля великої рогатої худоби.	4
Тема 5. Особливості годівлі овець, коней.	4
Тема 6. Особливості годівлі свиней.	6
Тема 7. Особливості годівлі сільськогосподарської птиці.	6
Тема 8. Годівля кролів і нутрій.	6
Тема 9. Застосування годівлі для профілактики захворювань і лікування сільськогосподарських тварин.	8
Разом	**46**

8. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Назви тем	Форми контролю
РН 4. Використовувати інформацію із вітчизняних та іноземних джерел для розроблення діагностичних, лікувальних і підприємницьких стратегій.	Тема 1. Годівля як наука та роль годівлі тварин у вирішенні наукових і практичних проблем виробництва продуктів харчування. Польове та лучне кормовиробництво. Тема 2. Оцінка кормів за хімічним складом. Тема 3. Оцінка поживності кормів. Класифікація кормів. Тема 4. Нормована годівля як засіб регулювання живлення тварин. Годівля великої рогатої худоби. Тема 5. Особливості годівлі овець, коней. Тема 6. Особливості годівлі свиней. Тема 7. Особливості годівлі сільськогосподарської птиці. Тема 8. Годівля кролів і нутрій. Тема 9. Застосування годівлі для профілактики захворювань і лікування сільськогосподарських тварин.	- виконання самостійної роботи; - виконання лабораторних робіт та їх захист; - розв’язування тестів; - екзамен.

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання.

Одним із обов’язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання.

Форма семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно з робочим та навчальним планом є: екзамен.

9. Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

	Форми оцінювання результатів навчання	**Разом**

Назва теми	здобувачів вищої освіти				
	виконання лаб. роб. та їх захист	виконання завдань сам. роботи	розв'язання тестів	екзамен	
Тема 1. Годівля як наука та роль годівлі тварин у вирішенні наукових і практичних проблем виробництва продуктів харчування. Польове та лучне кормовиробництво.	5	3			8
Тема 2. Оцінка кормів за хімічним складом.	5	3			8
Тема 3. Оцінка поживності кормів. Класифікація кормів.	5	3			8
Тема 4. Нормована годівля як засіб регулювання живлення тварин. Годівля великої рогатої худоби.	5	3			8
Тема 5. Особливості годівлі овець, коней.	5	3			8
Тема 6. Особливості годівлі свиней.	5	3			8
Тема 7. Особливості годівлі сільськогосподарської птиці.	5	3			8
Тема 8. Годівля кролів і нутрій.	5	3	13		21
Тема 9. Застосування годівлі для профілактики захворювань і лікування сільськогосподарських тварин.		3			3
Екзамен	-	-		20	20
Разом	**40**	**27**	**13**	**20**	**100**

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

За виконання лабораторних робіт та їх захист

Бал за роботу	Критерії
5	нараховується, якщо здобувач: самостійно і повністю використовує знання програмного матеріалу, правильно і акуратно виконує завдання, викладені результати та висновки по роботі, вміє користуватися довідковою літературою.
3-4	нараховується, якщо здобувач: припускається помилок при виконанні роботи, не може самостійно використовувати значну частину знань програмного матеріалу, допускає помилки і неакуратно виконує завдання, не може самостійно використовувати довідкову літературу.
	нараховується, якщо здобувач: не може правильно спланувати

1-2	виконання роботи, не може використовувати знання програмного матеріалу, допускає грубі помилки і виконані не всі завдання, не може відповісти на додаткові питання.

За виконання завдань самостійної роботи

Бал за роботу	Критерії
3 бала	Розкрита відповідь та повне виконання завдань самостійної роботи; здобувач засвоїв теоретичний матеріал, який винесений на самостійну роботу, застосування для виконання самостійної роботи не тільки рекомендованої, а й додаткової літератури.
2 бала	Розкрита відповідь та неповне виконання завдань самостійної роботи; здобувач не повністю засвоїв теоретичний матеріал з відповідної теми; допускаються невеликі неточності.
1 бал	Здобувач на опанував навчальний матеріал з відповідної теми для самостійного опрацювання; не знає основних понять і термінів; занотовано обмаль інформації.

За розв’язання тестів: для здобувачів вищої освіти поточний тест складається з 13 питань (з варіантами відповідей). Тільки один з варіантів вірний. За вірну відповідь нараховується 1 бал.

Шкала та критерії оцінювання екзамену

Нарахування балів	Критерії
20-17 балів	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов’язкову та додаткову літературу.
16-13 балів	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов’язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
12-9 балів	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом.

8-5 балів	Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
4-1 бал	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми, допускаючи при цьому суттєві помилки.

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачене при вивченні навчальної дисципліни

Перелік інструментів, обладнання та програмного забезпечення необхідного для вивчення навчальної дисципліни забезпечує навчальна лабораторія фізику-хімічного аналізу кафедри біології продуктивності тварин імені академіка О.В. Квасницького кабінет № 3а.

11. Політика навчальної дисципліни

Політика щодо термінів виконання та перескладання: усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності).

Політика щодо академічної доброчесності: списування під час виконання робіт заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist

Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату. У разі виявлення факту плагіату здобувач вищої освіти отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати його.

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим; при наявності індивідуального графіку співпраця здобувача та викладача відбувається згідно даного графіка.

Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальним запрошенням.

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо.

Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у

неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Після завершення вивчення навчальної дисципліни кожен здобувач вищої освіти має пройти опитування в особистому кабінеті АСУ ПДАУ.

12. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Внутрішні хвороби тварин. Левченко В. І., Кондрахін І. П., Влізло В. В. та ін.; За ред. В. І. Левченка. Біла Церква, 2012. Ч. 1. 528 с.

2. Годівля сільськогосподарських тварин. І. І. Ібатуллін, Д. О. Мельничук, Г. О. Богданов та ін. Вінниця: Нова Книга, 2007. 612с.

3. Годівля високопродуктивних корів: посіб. Гноєвий В. І., Головко В. О., Трішин О. К., Гноєвий І. В. Харків: Прапор, 2009. 368 с.

4. Гноєвий І. В. Годівля і відтворення поголів'я сільськогосподарських тварин в Україні: монографія Харків: Магла LTD, 2006. 400 с.

5. Дурст Л., Віттман М. Годівля сільськогосподарських тварин: Навч. посібник. Пер. з нім. За ред. І. І. Ібатулліна та Г. Штрьобеля. К.: Фенікс, 2006. 384 с.

6. Корми: оцінка, використання, продукція тваринництва, екологія: посіб. Кулик М. Ф., Кравців Р. Й., Обертюх Ю. В. та ін. Вінниця: Тезис, 2003. 334 с.

7. Практикум з годівлі сільськогосподарських тварин. І. І. Ібатуллін, Ю. О. Панасенко, В. К. Кононенко та ін. К.: Вища освіта, 2003. 432 с.

8. Практикум із годівлі сільськогосподарських тварин : навч. посіб. Ібатуллін І. І., Кононенко В. Д., Столюк В. Д. та ін.; під ред. акад. УААН І.І. Ібатулліна, К. : Аграрна освіта, 2009. 328 с.

9. Практикум з годівлі сільськогосподарських тварин: навч. посіб. під ред. акад. НААН України І. І. Ібатулліна. Житомир: Полісся, 2013. 442 с.

10. Практикум з годівлі сільськогосподарських тварин: навч. посіб. під ред. акад.. НААН України І. І. Ібатулліна. К.: 2015. 422 с.

11. Проваторов Г.В. Норми годівлі, раціони і поживність кормів для різних видів сільськогосподарських тварин: довідник. за заг. ред. В. О. Проваторова. 2-ге вид., стер. Суми: Університетська книга, 2009. 489 с.

12. Столярчук П. З., Півторак Я. І., Дармограй Л. М., Лесів С. М. і інші. Заготівля кормів, нормована годівля тварин та профілактика аліментарних захворювань. Л., 2011. 285 с.

Допоміжні

1. Вовк Д. М. Рослинні засоби у ветеринарній медицині. К.: Урожай, 1996. 200 с.

2. Композиція комбікорму для свиней: пат. 138706 Україна: МПК A23K 10/30. № 2019 05040; заявл. 13.05.19 ; опубл. 10.12.19, Бюл. № 23. 4 с.

3. Мироненко О.І. Мінеральні добавки природного походження в годівлі тварин. Актуальні проблеми фізіології тварин : матеріали Міжнар. наук.-

практ. конф., присвяч. 120-річчю О. В. Квасницького (м. Полтава, 17–18 вересня 2020). Полтава : РВВ ПДАА, 2020. С. 65-67.

4. Мироненко О.І., Усачова В.Є. Вплив комплексної кормової добавки на обмін заліза в організмі поросят на дорощуванні. Вісник Полтавської державної аграрної академії. Сільське господарство. Тваринництво. Полтава, 2022. № 2. С.126 – 132.

5. Спосіб приготування комбікорму для свиней: пат. 139102 Україна: МПК А23К 10/00. № 201905079; заявл. 13.05.19; опубл. 26.12.19, Бюл. № 24. 4 с.

6. Спосіб комплексного використання препаратів бетафін і целобактерін у годівлі свиней: пат. 147479 Україна: МПК А23К10/30. № 202007474; заявл. 23.11.20; опубл. 12.05.21, Бюл. № 19. 6 с.

7. Усенко С. О., Шостя А. М., Стояновський В. Г., Бірта Г. О., Кузьменко Л. М., Мироненко О. І. Вплив лактатів мікроелементів на прооксидантно - антиоксидантний гомеостаз у кнурів - плідників. Науковий вісник ЛНУВМБ імені С.З. Ґжицького. Серія: Сільськогосподарські науки, 2020. Т. 22, № 92. С. 28 –34.

8. Тіщенко О.С., Повод М.Г., Гутий Б.В., Мироненко О.І., Кузьменко Л.М., Калініченко Г.І., Бойко А.О. Ефективність дорощування гібридних поросят з різною масою при постановці за рідкої системи годівлі. Науковий вісник ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького. Серія: Сільськогосподарські науки, 2023, т 25, № 99. С 217–225.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. http://www.antekrizis.com/tech/godiv/

2. http://books.br.com.ua/4156

3. http://rusvet.pp.ua/encyclopedia/k/animal-nutrition/

4. http://agroua.net/animals/

5. http://tvarynnyctvoua.at.ua

6. URL: https://propozitsiya.com/ua/tipi-godivli-ptici

7. URL: https://agrotimes.ua/tvarinnitstvo/

8. URL: http://ptahy.org.ua

9. URL: http://www.winmixsoft.com

10. URL: http://www.weatherbys.co.uk/